

Test kresby lidské postavy II. – Příručka

!!! Sepsáno s využitím revize testu Šturma, Vágnerová (1982), pro potřeby využití studentů – používat pouze pro studijní účely, nešířit.!!!

ZADÁNÍ:

a) INSTRUKCE: Zadání by mělo proběhnout touto instrukcí "Chtěl/a bych, abys mi na tento list papíru. Nakreslil/a obrázek pána. Nakresli obrázek opravdu tak, jak nejlépe dovedeš. Máš na to dost času, nakresli ho, jak nejlépe umíš."

b) Odpovědi na případné otázky dětí by měly být, pokud možno, nezávazné, tak aby kresbu neovlivnily: "Jak myslíš ty“.; Jak nejlépe dovedeš.; Tak, aby se to tobě líbilo."

Dítě nesmí dostat jinou instrukci, která by nějak jinak naváděla, jak má postavu nakreslit! Pokud se bud např. ptát, co má ještě namalovat, řekněte: „A co myslíš ty? Pokud myslíš, že už to je hotové, můžeš mi to dát.“ A podobně...

c) Ještě k zadání:

- Je dobré dítěti vysvětlit, že obrázek potřebujete do školy (jako úkol, budou tomu dobře rozumět).
- Pokud by se starší děti ptaly po odevzdání: nikdo ho nebude hodnotit, zda je hezký nebo ošklivý, budeme je porovnávat, jak malují různě staré děti. Každopádně dítě pochvalte, že Vám pomohlo a vyšlo Vám vstříc.
- K malování ho můžete přesvědčovat a povzbuzovat, ale nemůžete ho nutit násilím, pokud by opravdu nechtělo.
- !!!K obrázku – např. na druhou stranu papíru napište krátkou informaci o dítěti: věk (kolik mu je přesně na měsíce), jak se jmenuje (křestní) – plus jakékoliv jiné detaily z jeho anamnézy či povahy dítěte (nemusí být).
- Zapište si též, jak se chovalo při zadávání a malování- např. jak dlouho malovalo
- Inquiry – rozhovor s dítětem nad obrázkem. Příklady otázek, ale nemusí být tyto přesné:
- Co jsi maloval? Popiš mi sám, co je na obrázku. Co bys mi k tomu řekl? Jak jsi s obrázkem spokojen? Rád maluješ? Maluješ rád postavy?

Hodnocení a interpretace:

Test obsahuje 35 položek, které jsou rozděleny na dvě oblasti:

- 1) Oblast obsahová hodnotí kresbu z hlediska detailů a je tvořena patnácti položkami, jejím výsledkem je obsahový skór.
- 2) Oblast formální hodnotí zpracování námětu pomocí dvaceti položek, které se týkají proporcí těla, spojení jednotlivých částí těla, symetrii pravé a levé části těla, kvality tvarů atd. Výsledek hodnocení formální oblasti se nazývá formální skór. Nesmíme opomenout kvalitativní hodnocení senzomotorické koordinace – provedení čar a linií a jejich spojení.

Zdar hodnotíme jedním bodem, chybějící nebo špatné provedení hodnotíme nulou.

Formální a obsahový skór sčítáme, výsledkem je celkový skór.

Vysoký skór mívají komplexně vyzrálé děti s dobrou úrovní inteligence a některé klidné a pečlivé děti s vysokou motivací. Nízký skór bývá typický pro děti se sníženou úrovní rozumových schopností, s postižením senzomotorických dovedností, u dětí s ADHD syndromem bývá výsledek v testu nižší než výsledek v jiných testech inteligence. Vyšší F-skór (výrazně vyšší) bývá u dětí s nápadně nízkou motivací ke kreslení, u dětí s emočními poruchami, psychicky deprimovaných dětí. O-skór bývá výrazně vyšší u dětí s nějakým neurologickým postižením a u dětí se zrakovou vadou.

!!! Poznámka: Výsledky testu lze hodnotit kvantitativně, na základě získaných bodů, nebo kvalitativně, podrobnějším rozбором jednotlivých zvláštností kresebného projevu i chování dítěte v průběhu testování.

Kvalitativní hodnocení a jeho možnosti – v textu článku v interaktivní osnově.

KVANTITATIVNÍ HODNOCENÍ TESTU:

I. Část obsahová (O-skór)

1. trup – jakékoliv dvojdimenzionální znázornění. Jestliže splývá hlava s trupem, musí být nakreslena čára oddělující hlavu.
2. krk – každé jasné znázornění dvojdimenzionálního krku jako rozlišení hlavy a trupu.
3. ústa – každý jasný způsob vyjádření.
4. nos – každý jasný způsob vyjádření.
5. detaily očí I. – obočí nebo řasy, každý jasný způsob znázornění. Obočí je většinou oblouček nad okem. Řasy jsou téměř vždy znázorňovány jako řada čárek vycházejících z obrysu oka.
6. detaily očí II. – panenka-není uznána tečka, jestliže je jediným znázorněním oka. Musí být znázorněna v obou očích, jestliže jsou obě nakresleny.
7. vlasy I. – každý způsob znázornění vlasů. Stačí čmáranice na temeni hlavy.
8. vlasy II. – musí být více než jen na obvodu hlavy, lepší než čmáranice, nesmí jimi být vidět obrys hlavy. Skórujeme mírněji.
9. paže – jakýkoliv způsob vyjádření. Pouze prsty nestačí. Musí být nakresleny obě paže. U úplného profilu, kde druhá paže není viditelná, ale kde ji lze předpokládat, možno skórovat kladně.
10. prsty – každé jasné vyznačení prstů, způsob vyjádření může být jakýkoliv. Musí být nakresleny u obou rukou, jsou-li obě vidět.
11. prsty ve správném počtu – 5 prstů na každé ruce nebo jenom na jedné, je-li jen jedna vyznačena. V případě, že jsou nakresleny obě ruce, ale jedna je částečně zakryta, může být bod uznán na základě ruky, která je viditelná.
12. chodidla nebo boty – na obou nohou (jsou-li obě nohy vidět). Hodnotíme kladně i jednodimenzionální hákovité znázornění nebo pouhé prsty u nohou.
13. oděv I. - každé jasné znázornění oděvu. Běžně řada knoflíků nebo klobouk umístěný spíše nad hlavou než na hlavě. Pupek hodnotíme nulou. Vyčmárání

trupu skórujeme kladně.

14. oděv II. – alespoň dvě součásti oděvu, které jsou neprůhledné (klobouk musí být na hlavě, a ne nad hlavou. Pouhé knoflíky skórujeme mínus).

15. oděv III. – úplné oblečení zřetelně znázorněné, celou kresbou nesmí prosvítat tělo. Musí být znázorněny rukávy, nohavice i boty. Oděv nemusí být zdobný, přeplněný detaily. Hodnotíme spíše striktně.

II. Část formálního zpracování tématu (F-skór)

16. proporce hlavy – hlava je menší než polovina trupu a větší než desetina trupu.

17. profil – hlava, trup a nohy musí být znázorněny v profilu bez podstatné chyby. (Hlava správně v profilu nestačí).

18. nos je dvojdimenzionální – rovná čára, kružnice nebo čtverec znamenají nezdar.

19. proporce oka-vodorovný rozměr oka musí být větší než svislý. Nutné zachovat proporce u obou očí. S výjimkou profilu, kde druhé oko není nakresleno, tam stačí vystižení proporcí u nakresleného oka.

20. připojení paží – obě paže jsou připojeny k trupu nebo ke krku nebo ke spojnici hlavy a trupu. Je-li vynechán trup, skórujeme nulou. Paže připojeny k nohám – hodnotíme nulou.

21. připojení paží k trupu ve správném místě – v bodě, který lze označit jako ramena. Jestliže je správně připojena jen jedna paže, skórujeme 0. Připojení uprostřed trupu je hodnoceno 0 body.

22. paže nejsou upaženy (paže nesmí být upaženy, každá paže musí svírat s trupem úhel menší než 90 stupňů.)

23. ramena – jsou spolehlivě vyznačena, skórování je spíše přísné. Elipsovité tvar ramen je 0. Čtvercovitý, obdélníkový tvar trupu je 0, totéž platí pro trup kulovitý a elipsovité.

24. paže dvojdimenzionální – obě paže jsou nakresleny dvojrozměrně, délka je větší než šířka.

25. proporce paží – obě paže jsou přibližně stejně dlouhé jako trup (měříme od místa připojení paží k trupu). (Jestliže jsou paže znázorněny jednodimenzionálně, stačí zhodnocení jejich délky).

26. symetrie paží – obě paže jsou přibližně stejně dlouhé i široké. Hodnotíme jen u dvojdimenzionálního provedení, jinak skórujeme automaticky 0. Hodnotíme spíše striktně.

27. kloub lokte – ostrý, znatelný hyb uprostřed paže, možno přijmout i jasné zakřivení. Jedna paže takto znázorněná stačí.

28. prsty ve dvou dimenzích – délka musí být větší než šířka. Jestliže je viditelná jen jedna ruka, skórujeme podle ní. Kritérium musí splňovat všechny viditelné prsty.

29. trup – délka je větší než šířka, měření provádíme v místech největší výšky a šířky. Hodnotíme nulou, jestliže jsou obě míry stejné, většinou je diference zřejmá na první pohled. Trojúhelníkový tvar hodnotíme nulou.

30. připojení nohou k trupu – platí, jestliže jsou připojeny obě nohy.
31. nohy jsou dvojdímenzionální – obě nohy jsou nakresleny dvojrozměrně, délka je větší než šířka. (Chodidla mohou být znázorněna jakkoliv).
32. proporce nohou – délka obou nohou nesmí být menší než délka trupu a větší než dvě délky trupu. Šířka dolních končetin musí být menší než šířka trupu. (Jestliže jsou nohy znázorněny jednodímenzionálně, stačí zhodnocení jejich délky).
33. symetrie nohou – obě nohy jsou přibližně stejně dlouhé a široké. Hodnotíme jen u dvojdímenzionálního provedení dolních končetin, jinak automaticky 0 bodů. Hodnotíme spíše striktně.
34. proporce chodidla – chodidlo je dvojdímenzionální, délka je větší než šířka. Chodidlo nesmí být příliš dlouhé vzhledem k celkové délce nohy, max. polovina délky nohy. Kritérium musí platit u obou chodidel, pokud je obě vidět. Kyjovitá chodidla hodnotíme 0 body.
35. chodidlo je rozčleněno – zřetelné oddělení podpatku boty nebo paty. Musí platit u obou chodidel, jestliže jsou obě chodidla vidět (Šturma, Vágnerová, 1982).

<u>SKÓROVÁNÍ – velmi zjednodušené – normální/průměrné skóry pro různé věky:</u>
<u>3 roky ...2 body</u>
<u>4 6 bodů</u>
<u>5 10 bodů</u>
<u>6 14 bodů</u>
<u>7 18 bodů</u>
<u>8..... 22 bodů</u>
<u>9..... 26 bodů</u>
<u>11-12...30 bodů</u>

Zpracováno dle: Šturma, Vágnerová (1982) – standardizace pro 3,5 – 11 let